

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Аналіз тенденцій розвитку світових ринків свідчить про формування глобальної економічної системи, основу якої складають новітні технології, продукти та послуги. На сьогоднішній день виробництво наукомісткої продукції забезпечують 50-55 макротехнологій, приблизно сім найбільш розвинутих країн світу утримують 80% цього ринку. На долю нових або удосконалених виробів та технологій у провідних країнах світу припадає від 70% до 85% приросту внутрішнього валового прибутку[1]. Сьогодні інтенсивність, рівень та якість перебігу інноваційного процесу визначає рівень економічного розвитку. У глобальній економічній конкуренції виграють ті країни, які забезпечують сприятливі умови для наукових досліджень та втілення результатів науково – технічного прогресу у виробництво.

Наслідуючи світові тенденції, в Україні ядром реформ нового покоління було проголошено інноваційно – інвестиційну політику. У зв'язку з цим виникають питання стосовно виявлення основних проблем пов'язаних із формуванням інноваційної економіки та визначення можливих шляхів їх вирішення.

Аналіз літературних джерел, фактичних статистичних даних та розрахунків свідчать про наявність в Україні суттєвих перешкод для формування інноваційної моделі розвитку.

По – перше, на сьогоднішній день наукова база України практично не впливає на якість структури ВВП. Так, в Україні обсяг витрат на НДДКР у ВВП складає 1,02%, а у таких провідних країнах світу, як Японія, США та Німеччина ці показники складають 3,06 %; 2,84%; 2,29 % відповідно. В країні існує значна потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення інноваційної діяльності: так серед 1118 інноваційно – активних підприємств у 2006 р головними факторами, які перешкоджають здійсненню інноваційної діяльності, назвали нестачу власних коштів (80,1%) та недостатню фінансову підтримку з боку держави (53,7%). У той же час, спостерігається низький рівень фінансування за рахунок іноземних інвесторів (приблизно 2%), а кошти вітчизняних інвесторів становлять приблизно 0,2 – 0,4%. В Україні лівова частка державної підтримки припадала на добувну (47,0%) і металургійну промисловість (37,5%), які, за світовими нормами, вважаються низько технологічними [2].

По – друге, структура українського експорту свідчить про сировинну спрямованість загального розвитку української економіки – основну частку експорту складають енергетичні матеріали (17%), чорні метали і вироби з них (13%). Частка інноваційної продукції, реалізованої за межі України, в загальному обсязі експортованої продукції на протязі

останніх років не перевищувала 13%, а за рівнем економічної активності лідирують такі види діяльності, як виробництво коксу та продуктів нафтопереробки.

По - третє, несприятливість підприємств до нововведень. Так, в Україні матеріально – технічна база промислових підприємств є досить застарілою – її моральний та фізичний знос становить 50 – 70 %. Саме тому, більша частина витрат на технологічні інновації припадає на придбання машин та обладнання (до 60%).

Четверте, це відсутність кваліфікованого персоналу та низький рівень інтеграції науки і виробництва. Більшість докторів та кандидатів наук зосереджено в науково дослідних організаціях. А у заводському секторі науки чисельність фахівців за роки незалежності скоротилася майже в 1,6 раз. Водночас, питома вага цього сектора науки в загальній чисельності фахівців залишається найбільшою і становить 54%.

П'яте, відсутність ефективних інструментів визначення та моніторингу попиту на науково – технічну продукцію, нестача інформації про ринки збуту та брак досвіду в галузі комерціалізації інноваційних продуктів [3].

Враховуючи досвід світових країн – лідерів, в якості основних напрямки вирішення означених проблем можливо запропонувати наступні:

- удосконалення нормативно – правової бази, яка забезпечить формування сприятливого клімату для учасників інноваційного процесу;
- створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій та залучення українських підприємств до участі у масштабних міжнародних проектах;
- розробка заходів для залучення науковців та дослідників у виробничий процес;
- підтримка та розвиток системи підвищення кваліфікації наукових кадрів;
- розробка та впровадження нових підходів до управління інноваційним розвитком галузей економіки на основі врахування попиту на науково – технічні досягнення;

Список літератури: **1.** Аналитический обзор: Инновации в России // <http://www.humanities.edu.ru>; **2.** Наукова та інноваційна діяльність в Україні 2006. статистичний збірник – Київ: ДП«Інформаціо – видавничий центр Держкомстату України», 2007 – 350 с.; **3.** Труды V Міжнародної науково – практичної конференції 23-24 листопада 2006 р. – Харків НТУ: «ХП», 2006р. – 276 с.